

Avdelningen för register och statistik
Barbro Engdahl

Kvalitetsdeklaration

Statistik om socialtjänstinsatser till barn och unga 2024

Ämnesområde

Socialtjänst

Statistikområde

Individ- och familjeomsorg

Produktkod

SO0211

Referenstid

1 januari–31 december 2024, 1 november 2024 samt perioden 2018–2024

Innehållsförteckning

Kvalitetsdeklaration	1
Statistik om socialtjänstinsatser till barn och unga 2024.....	1
Ämnesområde.....	1
Statistikområde	1
Produktkod.....	1
Referenstid.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Statistikens kvalitet.....	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	6
3.3 Punktlighet.....	6
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid.....	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper.....	7
5.3 Sam användbarhet i övrigt.....	7
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter.....	8
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik.....	8
B Sekretess och personuppgiftsbehandling.....	8
C Bevarande och gallring.....	8
D Uppgiftsskyldighet	8
E EU-reglering och internationell rapportering.....	8
F Historik	8
G Kontaktuppgifter	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken används som underlag för planering, utvärdering och uppföljning av kommuner och som allmän information.

1.1.2 Statistikankvändares informationsbehov

Uppgifter till officiell statistik samlas in för att allmänhet och samhällsaktörer ska vara välinformerade om förhållanden och utveckling inom hälsa, vård och omsorg, så att en saklig debatt kan föras och väl underbyggda beslut fattas.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken inbegriper heldygnsplaceringar och öppenvårdsinsatser som ges till barn och unga i åldern 0–20 år.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen är barn och unga som placerats utanför det egna hemmet enligt socialtjänstlagen, SoL, och/eller lagen om vård särskilda bestämmelser för vård av unga, LVU, under 2024. Utöver det så behandlas även barn och unga 2018–2024 i samband med att tidsserier av vård presenteras. Det är insatser som påbörjas under det aktuella året och insatser som pågår under året. Insamlingen avser hela populationen, det är alltså en totalundersökning. Objekt är barn och unga, med åldersavgränsning 0–20 år som varit föremål för någon insats under referensperioden.

De barn och unga som behandlas identifieras med svenska personnummer, samordningsnummer och tillfälliga ID-nummer.

Utöver det ingår aggregerade uppgifter om antal barn och unga i åldern 0–20 år som får öppna insatser i kommunernas försorg enligt SoL.

1.2.2 Variabler

Objekten som omfattar heldygnsinsatser identifieras med personnummer. De regionala variablerna är läns- och kommunkod vid insatsens början.

Undersökningsvariablerna är följande:

- typ av insats: SoL 4 kap 1 §, LVU §6 och LVU §§ 2 alt 3
- datum för start av insats/placering
- datum för avslutning av insats/placering
- placeringsform för placering: familjehem, HVB, stödboende, SiS §12-hem, eget hem och annan placeringsform
- insatsgrund för placeringar enligt LVU: Brister i hemmiljön, brister i den unges beteende eller både brister i hemmiljön och den unges beteende
- vårdnadshavare
- barnets/den ungas placering efter avslutad insats
- om barnet var ensamkommande då insatsen inleddes

För öppenvårdsinsatser inkluderas aggregerade uppgifter om

- strukturerade öppenvårdsinsatser
- behovsprövat personligt stöd
- kontaktperson/-familj
- särskild kvalificerad kontaktperson

1.2.3 Statistiska mått

De väsentligaste statistiska storheterna är följande:

- antal personer där det fattades beslut om insats under året
- antal personer som varit föremål för insats någon gång under året
- antal personer med pågående öppenvårdsinsatser den 1 november

Insatser och personer redovisas dels som antal och dels som relationstal. I det senare fallet redovisas antalet barn/unga i förhållande till antalet i motsvarande åldersgrupp i befolkningen. Befolkningssiffrorna är de som är aktuella den 31 december.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Regional redovisning görs för län och kommun. Ett objekt hänförs i regional redovisning i regel till den kommun där dess senaste insats påbörjades. Vanlig redovisningsgrund är kombinationer av ålder, kön och om barnet var ensamkommande då insatsen inleddes.

Andel heldygnsplacerade barn och unga med fullständiga personnummer redovisas, utöver ovan nämnda redovisningsgrupper, i områdestyper i enlighet med regionala statistikområden, RegSo. RegSo bygger på ett socioekonomiskt index av följande mått

- Andel med förgymnasial utbildning (0–64 år)
- Andel med låg ekonomisk standard (hela befolkningen)
- Andel personer med ekonomiskt bistånd i minst 10 månader och/eller arbetslösa längre än 6 månader (0–64 år)

Dessa är sedan indelade i 5 kategorier:

1. Områden med mycket stora socioekonomiska utmaningar. SEI > 2 standardavvikelser över medelvärde.
2. Områden med socioekonomiska utmaningar. SEI mellan > 1–2 standardavvikelser över medelvärde.
3. Socioekonomiskt blandade områden. SEI mellan > 0–1 standardavvikelser över medelvärde.
4. Områden med goda socioekonomiska förutsättningar. SEI mellan > 0–1 standardavvikelser under medelvärde.
5. Områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar. SEI > 1 standardavvikelser under medelvärde.

1.2.5 Referenstider

För individuppgifter 1 januari–31 december 2024 och tidsserie 2018–2024.

För öppenvårdsinsatser 1 januari–31 december 2024, 1 november 2024 och tidsserie 2005–2024.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

För heldygnsinsatser finns en viss osäkerhet i uppgifterna om kön och ålder hos ensamkommande barn och unga, som har tillfälliga ID-nummer. För mängdstatistik så räknas andel barn som får insatser fram. Ett mindre problem kan vara att nämnaren vid denna uträkning är antalet folkbokförda i respektive åldersgrupp medan täljaren även inkluderar de barn som inte är folkbokförda i kommunen men som får insatser pga att de vistas i kommunen.

2.2 Osäkerhetskällor

Heldygnsvård

Brister i uppgiftsrapporteringen utgör den huvudsakliga felkällan. Statistikår 2017 samlades med stöd av ny föreskrift, HSLF-FS 2016:22/2016:3, vilket innebär att den aktiva insatsen inklusive alla placeringar under denna insats skulle rapporteras in. Kommunernas hade betydande svårigheter vid inrapportering varvid statistikår 2017 höll så låg kvalitet att det är att betrakta som arbetsmaterial. Från och med statistikår 2018 är kvaliteten bättre, dock har samma person flera aktiva insatser alternativt placeringar parallellt. Information rörande om barnet/den unge var att betrakta som ensamkommande vid ankomst till Sverige varierade vid de olika insatserna, vilket innebär att samma barn/den unge är angiven som ensamkommande vid en insats men som ej ensamkommande vid en annan insats. År 2023 har detta problem hanterats på så sätt att det som anmäldes först används i framställning av statistik. För gruppen ensamkommande finns även en osäkerhet gällande uppgiften kön. I den gruppen går det inte att se denna uppgift via personnumrets sista siffror utan kommunerna får uppge kön. Det händer att samma individ ges två olika kön vid olika placeringstillfällen. Det har hanterats på samma sätt som osäkerheten gällande om individen är ensamkommande; Den först anmälda könstillhörigheten har använts vid statistikframställning.

Vid 2024 års inrapportering har ett barn, med giltigt personnummer som indikerar att det är en pojke, vid inrapportering av uppgifter om heldygnsvård rapporterats in som flicka under de två första placeringarna, men har under de senare placeringarna rapporterats in som pojke. Konsekvensen av det är att antalet pojkar/flickor varierar mellan olika tabeller beroende på när den aktuella placeringen har skett.

Öppenvårdsinsatser

Tillförlitligheten i statistiken över öppenvårdsinsatser är svår att värdera. Brister och fel i inrapporteringen är särskilt svåra att upptäcka eftersom uppgifterna samlas in på aggregerad nivå.

2.2.1 Urval

Inget urval görs. Det är en totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

Det finns inga uppgifter om ramtäckningsproblem eftersom det är en totalundersökning.

2.2.3 Mätning

Följande mätningssinstrument används för denna statistik:

Individdata från kommunerna och formulär/filspecifikation för kommunernas mängdstatistik nås på Socialstyrelsens dataportal FILIP. Innehåll framgår av punkt 1.2.2 Variabler.

2.2.4 Bortfall

Det var sex kommuner som inte rapporterade in heldygnsinsatser: Österåker, Tranemo, Leksand, Kalix, Pajala och Gällivare.

Det var 16 kommuner som inte rapporterade uppgifter om öppenvårdsinsatser: Upplands Väsby, Ekerö, Upplands-Bro, Flen, Boxholm, Linköping, Söderköping, Mjölby, Gullspång, Laxå, Leksand, Timrå, Vännäs, Övertorneå, Pajala och Gällivare.

2.2.5 Bearbetning

De inrapporterade uppgifterna registreras och omfattande granskning utförs på materialet i form av rimlighetskontroller och jämförelser med uppgifter som samlats in tidigare år. Vid avvikelser med mer än 20 procent ges en varning till kommunerna för rättning alternativt förklaring till stora förändringar.

2.2.6 Modellantaganden

När en uppgift saknas i mängdstatistiken för öppenvårdsinsatser har den bortfallskompletterats, det vill säga den saknade uppgiften har ersatts med en skattad uppgift. I första hand har bortfallskompletteringen gjorts med motsvarande värde från det senast inrapporterade året.

I tabellerna har bortfallet markerats med ”..” på kommunnivå. Det bortfallskompletterade värdet ingår däremot på läns- och riksnivå. Detta gör att de publicerade totalsummorna för län och för riket skiljer sig från dem som man får om man summerar värdena för kommunerna.

Bortfallskomplettering görs inte i individstatistik för heldygnsinsatser.

2.3 *Preliminär statistik jämförd med slutlig*

Det tas inte fram preliminär statistik för aktuellt område.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 *Framställningstid*

Kommunerna rapporterar in uppgifter från februari till juni för att statistiken ska publiceras i oktober.

3.2 *Frekvens*

Statistiken publiceras en gång per år.

3.3 *Punktlighet*

Statistiken kommer publiceras i enlighet med publiceringsplanen.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 *Tillgång till statistiken*

Statistiken publiceras på Socialstyrelsens webbplats.

4.2 *Möjlighet till ytterligare statistik*

Det finns möjlighet att beställa ytterligare data från Socialstyrelsen.

För de öppna insatserna gäller att uppgifterna samlas in på aggregerad nivå.

Detta ger begränsade möjligheter till specialbearbetningar. När det gäller vård enligt LVU registreras individuppgifter.

4.3 *Presentation*

Statistiken publiceras på Socialstyrelsens webb i form av ett faktablad och en excel-fil med tabeller.

4.4 *Dokumentation*

Registerdokumentation för både heldygnsvård och öppenvårdsinsatser finns hos Socialstyrelsen. Se <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/register/barn-och-unga/>

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 *Jämförbarhet över tid*

I 1998 års statistik gjordes en del förändringar i statistikens variabelinnehåll i förhållande till 1997- och tidigare års statistik.

Statistiken har framställts och publicerats årligen som officiell statistik under ungefär samma förutsättningar från 1982 till 2013. Under 1998 gjordes en del förändringar i statistikens variabelinnehåll och tabeller, vilket gör det svårt att göra jämförelser bakåt i tiden.

Efter en rättsutredning 2014 har registret och sedermera statistiken 2014–2016 inkluderat enbart folkbokförda personer, vilket gör att kategorin barn med samordningsnummer och tillfälliga ID-nummer inte finns med i statistiken under den perioden. Det gjorde att stämpeln som officiell statistik togs bort.

Efter 2018 är statistiken jämförbar över tid i och med ett enhetligt insamlingsförfarande. Fr o m år 2023 är statistiken åter officiell statistik.

5.2 *Jämförbarhet mellan grupper*

Jämförbarheten mellan grupper är god.

5.3 *Sammanvändbarhet i övrigt*

Det är möjligt att samköra registret över heldygnsinsatser enligt SoL och LVU med andra register t ex med uppgifter om hälsa och skolresultat.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Den numeriska överensstämmelsen är god.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204).

C Bevarande och gallring

Registret med heldygninsatser ska undantas från gallring. Registret omfattas av Riksarkivets föreskrifter (RA-MS 2020:22) om undantag från gallring och gallring hos Socialstyrelsen. Primäruppgifter, dvs. underlaget till registret, får gallras fem år från det att underlaget kommit in till myndigheten. Registret är ett så kallat levande register, vilket innebär att löpande uppdateringar kan ändra data även historiskt. Omedelbar gallring av felaktiga uppgifter är tillåtet enligt RA-MS 2020:22, vilket medför att tidigare versioner av registret generellt inte sparas av Socialstyrelsen. Mängdstatistiken är undantagen från gallring.

D Uppgiftsskyldighet

Skyldighet att lämna uppgifter till undersökningen gäller enligt förordningen (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter, *senast ändrad i förordningen (2001:942)*.

E EU-reglering och internationell rapportering

Det finns ingen reglering på EU-nivå.

F Historik

Statistiken har framställts 1982–1997 av Statistiska centralbyrån. Socialstyrelsen har publicerat officiell statistik om heldygninsatser till barn och

unga under perioden statistikår 1998–2013. Under tidsperioden statistikår 2014–2022 har statistiken inte publicerats som officiell statistik på grund av bristande kvalitet.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Socialstyrelsen
Kontaktperson	Barbro Engdahl
E-post	Barbro.Engdahl@socialstyrelsen.se
Telefon	075-247 30 00